

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده اقتصاد و حسابداری
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
رشته: حسابداری
گرایش: حسابداری

عنوان:

تأثیر ساختارهای مختلف مالکیت و نرخ مؤثر مالیات بر ساختار سرمایه

استاد راهنما:

دکتر زهرا لشگری

استاد مشاور:

دکتر مهرداد الله قلی زاده آذری

پژوهشگر:

حسن دشتی

زمستان ۱۳۹۳

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان واعتقاد به اینکه عالم محضر خداوند است و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش پژوهش ونظر به اهمیت جایگاه ودانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری ما دانشجویان واعضای هیات علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم. اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده واز آن تخطی نکنیم:

- ۱-اصل برائت:التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفة ای واعلام موضوع نسبت به کسانی که حوزه علم وپژوهش را به شائب های غیر علمی می پالیند.
- ۲-اصل رعایت انصاف وامانت:تعهد به اجتناب از هر گونه جانب داری غیر علمی وحفظ از اموال تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳-اصل ترویج:تعهد به رواج دانش واساعه نتایج تحقیقات وانتقال آنبه همکاران علمی ودانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴-اصل احترام:تعهد به رعایت حریم ها وحرمت ها در انجام تحقیقات ورعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۵-اصل رعایت حقوق:الالتزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران وپژوهیدگان (انسان حیوان ونبات) وسایر صاحبان حق.
- ۶-اصل راز داری:تعهد به صیانت از اسرار واطلاعات محترمانه افراد سازمان ها وکشورهاوکلیه افراد ونهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷-اصل حقیقت جویی:تلاش در راستای پی جویی حقیقت ووفاداری به آن ودوری از هر گونه پنهان سازی حقیقت.
- ۸-اصل مالکیت مادی ومعنوی:تعهد به رعایت کامل حقوق مادی ومعنوی دانشگاه وکلیه همکاران پژوهش.
- ۹-اصل منافع ملی:تعهد به رعایت مصالح ملی ودر نظر داشتن پیشبرد وتوسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

امضاء پژوهشگر:

تقدیم به:

پدر و مادر هر بانم و خواهران و برادران که موافقیت هایم را از آنان می بینم

و در این راه دلسوزانه پشتوانه ام بوده اند.

مشکر و قدردانی:

در آغاز لازم می‌دانم که از زحمات پدر و مادر گرامی ام و همچنین برادران عزیزم و

کلیه کسانیکه در دوران تحصیل همواره مشوق و پشتیبان ایجانب بوده اند کمال مشکر و

قدربانی بنمایم.

همچنین از زحمات اساتید محترم دانشگاه تهران مرکز و به خصوص اساتید ارجمند، دکتر

لشکری و دکتر اسد قلیزاده آذری که با راهنمایی های خود را گشای ایجانب بوده اند

کمال مشکر و سپاسگزاری را دارم.

با احترام: حسن دشتی

۱۳۹۳ زستان

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب حسن دشتنی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۹۰۰۷۶۲۸۳۱ در رشته حسابداری که در تاریخ ۹۳/۱۱/۲۱ از پایان نامه خود تحت عنوان : تأثیر ساختارهای مختلف مالکیت و نرخ مؤثر مالیات بر ساختار سرمایه با کسب نمره ۱۷/۵۰ و درجه بسیار خوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه ،کتاب ،مقاله و...) استفاده نموده ام ، مطابق ضوابط و رویه های موجود ، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ،پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب ، ثبت اختراع و .... از این پایان نامه داشته باشم ، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود ، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :

تاریخ و امضاء

بسمه تعالیٰ

در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱:

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای حسن دشتی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۷/۵۰ بحروف هفده و نیم و با درجه بسیار خوب مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما:

بسمه تعالیٰ
دانشکده اقتصاد و حسابداری

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۱۳۰۱۹۳۱۰۵۹
عنوان پایان نامه: تأثیر ساختارهای مختلف مالکیت و نرخ مؤثر مالیات بر ساختار سرمایه		
نام و نام خانوادگی دانشجو: حسن دشتی شماره دانشجویی: ۹۰۰۷۶۲۸۳۱	تاریخ شروع پایان نامه: نیمسال دوم ۹۳-۹۲ تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۳/۱۱/۲۱	رشته تحصیلی: حسابداری
استاد / استادان راهنما: دکتر زهرا لشگری استاد / استادان مشاور: دکتر مهرداد الله قلی زاده آذری		
<p>چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):</p> <p>در این تحقیق به بررسی تأثیر ساختارهای مختلف مالکیت و نرخ مؤثر مالیات بر ساختار سرمایه شرکتها پرداخته شد. جامعه آماری این تحقیق ۱۱۳ شرکت از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که طی سالهای ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند در این تحقیق جهت اندازه گیری ساختار سرمایه از دو معیار اهرم و نسبت بدھی های بلند مدت به حقوق صاحبان سهام استفاده شد و همچنین جهت اندازه گیری ساختار سرمایه از مالکیت دولتی، شرکتی، نهادی استفاده گردید. به دلیل اینکه تعداد ۱۱۳ شرکت در بازه زمانی ۶ ساله قرار داشت لذا ماهیت پنلی را دارا می باشد و از آزمون دیتا پانل استفاده گردید. نتایج حاصل از آزمون فرضیات تحقیق نشان داد که بین ساختار مالکیت و ساختار سرمایه رابطه معنی داری وجود دارد و همچنین بین نرخ مالیات و ساختار سرمایه رابطه معنی داری وجود دارد.</p>		

- مناسب است
نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه _____
تاریخ و امضاء: _____
□ مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات تحقیق
۲	۱-۱ مقدمه .....
۲	۲-۱ بیان مسئله پژوهش .....
۴	۳-۱ اهمیت و ضرورت انجام پژوهش .....
۴	۴-۱ پرسش های پژوهش .....
۵	۵-۱ اهداف پژوهش .....
۵	۱-۵-۱ اهداف علمی پژوهش .....
۵	۱-۵-۲ اهداف کاربردی پژوهش .....
۵	۶-۱ تبیین فرضیه های پژوهش .....
۶	۷-۱ نوآوری پژوهش .....
۶	۸-۱ روش پژوهش .....
۷	۹-۱ قلمرو پژوهش .....
۷	۱-۹-۱ قلمرو زمانی پژوهش .....
۷	۲-۹-۱ قلمرو مکانی پژوهش .....
۷	۳-۹-۱ جامعه و نمونه آماری پژوهش .....
۷	۱۰-۱ روش و ابزار گردآوری داده ها .....
۸	۱۱-۱ روش تجزیه و تحلیل داده ها .....
۹	۱۲-۱ تعریف مفاهیم و متغیر های پژوهش .....
۱۰	۱-۱۲-۱ ساختار سرمایه .....
۱۰	۲-۱۲-۱ ساختار مالکیت .....
۱۱	۳-۱۲-۱ نرخ مالیات .....
۱۱	۱۳-۱ ساختار تحقیق .....

فصل دوم: نظریه و پیشینه تحقیق

۱۱	۱۴-۱- خلاصه فصل
۱۳	۱-۲ مقدمه
۱۴	۲-۲ ساختار مالکیت
۱۴	۱-۲-۲ تعریف ترکیب مالکیت
۱۴	۲-۲-۲ تئوری مالکیت
۱۴	۱-۲-۲-۲ نظریه‌ی نمایندگی
۱۶	۲-۲-۲-۲ تضاد منافع
۱۷	۳-۲-۲-۲ فرضیه ثبات مدیریتی
۱۷	۴-۲-۲-۲ فرضیه همگرایی منافع
۱۸	۵-۲-۲-۲ فرضیه تشییت جایگاه مدیران
۱۹	۶-۲-۲-۲ فرضیه نظارت کارا
۱۹	۷-۲-۲-۲ فرضیه همسویی استراتژیک
۲۰	۳-۲-۲ ترکیب مالکیت و سهامداری مدیران
۲۱	۴-۲-۲ ترکیب مالکیت و سهامداران نهادی و عمدۀ
۲۳	۵-۲-۲ انواع مالکیت
۲۴	۱-۵-۲-۲ انواع مالکیت از دیدگاه حقوقی
۲۴	۲-۵-۲-۲ انواع مالکیت شرکت ها
۲۵	۶-۲-۲ تفاوت‌های مالکیت عمومی و مالکیت دولتی
۲۷	۷-۲-۲ ترکیب مالکیت و سهام شناور آزاد
۲۹	۸-۲-۲ تجربه عملی چند کشور در باره سهام شناور آزاد
۳۰	۹-۲-۲ اهمیت بالا بودن سهام شناور آزاد در بازار
۳۰	۱۰-۲-۲ تأثیرات پایین بودن سهام شناور آزاد
۳۱	۱۱-۲-۲ علل تمایل به انحصار سهام

۱۲-۲-۲ نمونه‌های ابعاد حقوقی و تجربی ترکیب سهامداری	۳۲
۳-۲ ساختار سرمایه	۳۸
۱-۳-۲ مفهوم ساختار سرمایه	۳۸
۲-۳-۲ نسبت‌های ساختار سرمایه	۳۸
۱-۲-۳-۲ نسبت‌های ساختاری	۳۹
۱-۱-۲-۳-۲ نسبت بدھی‌های بلندمدت به حقوق صاحبان سهام	۳۹
۲-۱-۲-۳-۲ نسبت سرمایه به دارایی	۳۹
۳-۱-۲-۳-۲ نسبت بدھی به دارایی	۴۰
۲-۲-۳-۲ نسبت‌های پوششی	۴۲
۱-۲-۲-۳-۲ نسبت پوشش بهره	۴۲
۲-۲-۳-۲ نسبت پوشش هزینه‌های ثابت	۴۲
۳-۳-۲ استفاده عمده از نسبت‌های ساختار سرمایه	۴۳
۴-۳-۲ شیوه‌های تأمین مالی	۴۳
۱-۴-۳-۲ تأمین مالی کوتاه‌مدت	۴۳
۲-۴-۳-۲ تأمین مالی میان‌مدت	۴۴
۳-۴-۳-۲ تأمین مالی بلندمدت	۴۴
۴-۴-۳-۲ تأمین مالی از طریق استقراض	۴۴
۵-۳-۲ تئوری‌های ساختار سرمایه	۴۵
۱-۵-۳-۲ نظریه درآمد خالص	۴۵
۲-۵-۳-۲ نظریه درآمد عملیاتی خالص	۴۶
۳-۵-۳-۲ نظریه ستی	۴۶
۴-۵-۳-۲ نظریه مودیلیانی و میلر	۴۷
۵-۵-۳-۲ الگوی میلر-مودیلیانی با اثر مالیات شرکت‌ها	۴۸
۶-۵-۳-۲ الگوی میلر	۴۹

۴۹	۱-۶-۵-۳-۲ تعبیر میلر از تئوری ساختار سرمایه
۵۰	۲-۶-۵-۳-۲ انتقادهایی بر الگوی میلر و الگوی مودیلیانی
۵۰	۷-۵-۳-۲ تئوری اطلاعات نامتقارن یا تئوری هشدار دهنده
۵۱	۴-۴ مالیات و نرخ موثر مالیات
۵۱	۱-۴ تعریف مالیات
۵۱	۲-۴-۲ مفهوم کلی مالیات و تاریخچه آن
۵۳	۲-۴-۳ انواع مالیات
۵۵	۲-۴-۴ مضمون و متعلق مالیات
۵۷	۲-۴-۵-۲ مالیات و تامین عدالت اجتماعی
۵۸	۲-۵ پیشینه تحقیق
۵۸	۱-۵-۲ پیشینه داخلی
۶۰	۲-۵-۲ پیشینه خارجی
۶۲	۶-۲ خلاصه فصل

فصل سوم: روش تحقیق

۶۴	۱-۳ مقدمه
۶۴	۲-۳ نوع روش تحقیق
۶۵	۳-۳ اهداف کاربردی پژوهش
۶۵	۴-۳ قلمرو زمانی و مکانی تحقیق
۶۶	۵-۳ نمونه گیری و حجم نمونه
۶۷	۴-۳-۳-۳ برآورد حجم نمونه و روش نمونه گیری
۶۹	۶-۳ فرضیه‌های تحقیق
۷۰	۷-۳ مدل‌های آماری تحقیق
۷۱	۱-۷-۳ متغیر مستقل
۷۱	۱-۱-۷-۳ ساختار مالکیت

۷۲	.....نرخ مالیات.....۳-۱-۷-۲
۷۲	.....متغیرهای وابسته ۳-۷-۲
۷۲	.....۱-۷-۲-۱- ساختار سرمایه.....
۷۳	.....۳-۷-۳- متغیرهای کنترلی.....
۷۴	.....۳- روش تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیات.....
۷۴	.....۳- ۱- روش داده های پانل .....
۷۵	.....۳-۱-۱- روش اثرا ثابت .....
۷۶	.....۳-۱-۱-۲- روش اثرا تصادفی .....
۷۷	.....۳-۱-۸-۳- آزمون چاو یا F مقید .....
۷۸	.....۳-۱-۸-۴- آزمون هاسمن .....
۷۹	.....۳-۲-۸- آزمون معنی دار بودن مدل .....
۷۹	.....۳-۴-۸- آزمون های مربوط به مفروضات مدل رگرسیون خطی .....
۸۰	.....۳-۴-۸-۱- آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف (K-S) .....
۸۰	.....۳-۴-۸-۲- فرض عدم وجود همخطی بین متغیرهای مستقل .....
۸۱	.....۳-۴-۸-۳- فرض همسانی واریانس باقیمانده ها .....
۸۲	.....۳-۶-۸- تضمیم گیری برای رد یا پذیرش فرضیه ها .....
۸۲	.....۳-۹- خلاصه ی فصل .....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۸۴	.....۴-۱- مقدمه .....
۸۵	.....۴-۲- آمار توصیفی .....
۸۵	.....۴-۱-۲- توصیف متغیرها .....
۸۷	.....۴-۳- ماتریس همبستگی .....
۸۸	.....۴-۴- آزمون نرمال بودن داده ها .....
۸۹	.....۴-۵- نتایج تخمین فرضیه ها .....

۸۹	۱-۵-۴ نتایج تخمین فرضیه ۱-۱
۹۰	۲-۵-۴ نتایج تخمین فرضیه ۱-۲
۹۱	۳-۵-۴ نتایج تخمین فرضیه ۱-۳
۹۳	۴-۵-۴ نتایج تخمین فرضیه ۱-۴
۹۴	۴-۵-۵ نتایج تخمین فرضیه ۱-۵
۹۵	۶-۵-۴ نتایج تخمین فرضیه ۱-۶
۹۶	۶-۵-۶ نتایج تخمین فرضیه ۱-۲
۹۷	۶-۵-۶ نتایج تخمین فرضیه ۲-۲
۹۹	۶- خلاصه نتایج فرضیه ها
۹۹	۷- خلاصه فصل

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهاد های تحقیق

۱۰۱	۱-۵ مقدمه
۱۰۲	۲-۵ بحث و نتیجه گیری و مقایسه با تحقیقات پیشین
۱۰۴	۳-۵ پیشنهادات
۱۰۴	۱-۳-۵ پیشنهادات حاصل از تحقیق
۱۰۵	۲-۳-۵ پیشنهاد برای تحقیقهای آتی
۱۰۵	۴-۴- خلاصه ی فصل
۱۰۶	منابع

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶۶	(جدول ۱-۳) پارامترهای محاسبه تعداد نمونه آماری پژوهش
۶۸	(جدول ۲-۳) توزیع فراوانی شرکت‌های نمونه بر حسب صنعت
۸۵	جدول (۱-۴): جدول توصیفی متغیرها
۹۰	جدول (۲-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۱
۹۱	جدول (۳-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۲
۹۲	جدول (۴-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۳
۹۳	جدول (۵-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۴
۹۵	جدول (۶-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۵
۹۶	جدول (۷-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۶
۹۷	جدول (۸-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۱-۲
۹۸	جدول (۹-۴) : جدول نتایج رگرسیون فرضیه ۲-۲
۹۹	جدول (۱۰-۴) : خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌ها

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱ مقدمه

در یک نگاه کلی حاکمیت شرکتی، شامل ترتیبات حقوقی، فرهنگی و نهادی می‌شود که سمت و سوی حرکت و عملکرد شرکتها را تعیین می‌کنند. عناصری که در این صحنه حضور دارند، عبارتند از سهامداران و ساختار مالکیت ایشان، اعضای هیئت مدیره و ترکیباتشان، مدیریت شرکت که توسط مدیرعامل یا مدیر ارشد اجرایی هدایت می‌شود و سایر ذینفع‌ها که امکان اثر گذاری بر حرکت شرکت را دارند. در این میان آنچه که بیشتر جلب توجه می‌کند حضور روزافزون سرمایه گذاران نهادی و حقوقی در دایره مالکین شرکتهای سهامی عام و تاثیری است که حضور فعال این گروه بر نحوه حکمرانی و تولیت بر سازمان‌ها و همچنین عملکرد آنها می‌تواند داشته باشد. اساسی‌ترین رکن بحث حاکمیت شرکتی اطمینان یافتن از اعمال حاکمیت صحیح سهامداران بر اداره شرکت است. با وجود این، وجود حالاتی خاص سبب می‌گردد که اعمال این حاکمیت مخصوصاً برای سهامداران خرد با موانعی رویکرد شود. از این رو یکی از مقولات مهم در حاکمیت شرکتی آگاهی از ساختار مالکیت و درجه بندی آن در مقیاس‌های استاندارد می‌باشد تا با استفاده از آن بتوان استراتژی لازم در استقرار حاکمیت شرکتی را تدوین نمود.

۱-۲ بیان مسئله پژوهش

ساختار سرمایه ترکیب منابع وجوه بلندمدت مورد استفاده شرکت است و تغییر این ترکیب موجب تغییرهای سرمایه شرکت می‌شود. هدف اصلی از تصمیمات ساختار سرمایه ایجاد ترکیبی مناسب از منابع وجوه بلندمدت، به منظور حداقل‌سازی هزینه سرمایه شرکت و از آن طریق حداقل کردن ارزش شرکت می‌باشد. این ترکیب، ساختار سرمایه بهینه نامیده می‌شود. از طرفی مدیران شرکت‌ها به دلیل مزایای تامین مالی از طریق بدھی، تمایل دارند از این طریق نیازهای مالی شرکت را تامین نمایند اما، تامین مالی از طریق بدھی هزینه‌ی بهره را در پی دارد و این موضوع باعث خواهد شد شرکت‌ها

بخشی از درآمدهای خود را در سال‌های آیندهٔ صرف پرداخت هزینه‌های تامین مالی نماید در نتیجه، سودآوری آیندهٔ آنها کاهش خواهد یافت (سیدنژاد و آقایی، ۱۳۸۱)

از طرفی، براساس ادبیات تئوری نمایندگی، استفاده بیشتر از بدھی‌ها در ساختار سرمایه‌ی شرکت، به عنوان یکی از راههای کاهش هزینه نمایندگی معرفی می‌شود، چرا که استفاده بیشتر از بدھی‌ها در ساختار سرمایه‌ی شرکت، از طریق کاهش نیاز به تامین مالی از طریق حقوق صاحبان سهام، باعث کاهش تعاضات و تضاد منافع بین مدیران و سهامداران می‌شود (جنسن و مکلینگ، ۱۹۷۶) و ستایش و همکاران (۱۳۹۰) مدیران تامین مالی درون سازمانی را به تامین مالی برونو سازمانی ترجیح می‌دهند، استدلال سنتی پشتونه تفکر مذکور آن است که تامین مالی برونو سازمانی مدیران را به افسای جزئیات طرحهای در دست بررسی برای سرمایه گذاران برونو سازمانی ملزم می‌کند و آنان را زیر نظارت سرمایه گذارن قرار می‌دهد. لذا از آنجا که هزینه سرمایه شرکت تابعی از ساختار سرمایه آن تلقی می‌شود انتخاب ساختار سرمایه مطلوب موجب کاهش هزینه سرمایه شرکت و افزایش ارزش بازار آن می‌شود. (مدرس و عبدالله زاده، ۱۳۷۸؛ خالقی مقدم و یاغومیان، ۱۳۸۵).

با توجه به اینکه شرکت‌ها برای سرمایه گذاری جدید و نیز تأمین مالی پروژه‌های خود احتیاج به منابع مالی دارند و به منظور به حداقل رساندن ثروت سهامداران، باید بهترین ترکیب منابع یا همان ساختار سرمایه شرکت را مشخص نمایند. چگونگی تأمین مالی دارایی‌های شرکت برای افراد و مؤسسات ذینفع نیز درخور توجه است و اینکه شرکت‌ها در خصوص نحوه تأمین مالی دارایی‌های خود چه میزان از بدھی و یا چه میزان از سهام استفاده نموده‌اند، دارای اهمیت می‌باشد زیرا این امر بر تصمیمات اعتباردهندگان در ارتباط با آن شرکت اثر خواهد داشت.

عوامل متعددی هستند که در تعیین نوع ساختار سرمایه شرکتها اثرگذار می‌باشند مالکان نهادی و نرخ مالیات از جمله این عوامل می‌باشند. در سال‌های اخیر، مالکیت نهادی در بازارهای اوراق بهادار اروپا و امریکا رشد چشمگیری را نشان می‌دهد. در ایران نیز، شاهد حضور سازمان‌ها و مؤسساتی با عنوان سرمایه گذاران نهادی هستیم که شامل ۸ مؤسسه‌های بیمه‌ای اعم از سازمان‌های تأمین اجتماعی، صندوق‌های بازنیستگی، شرکت‌های بیمه بازرگانی و همچنین شرکت‌های سرمایه‌گذاری و نهادهای بخش عمومی و شبه دولتی هستند. با جدایی مالکیت از

مدیریت مشکل نمایندگی بوجود می آید. با شکل گیری رابطه نمایندگی، تضاد منافع بین مدیران و سهامداران و سایر ذینفعان (از جمله دولت) ایجاد می گردد و به طور بالقوه این امکان به وجود می آید که مدیران اقداماتی انجام دهنند که در جهت منافع خودشان بوده و ضرورتاً در جهت منافع سهامداران و سایر ذینفعان از جمله دولت نباشد. این امر موجب می شود که سود حسابداری گزارش شده در صورت سود و زیان شرکت ها با سود مشمول مالیات مطابق قوانین مالیاتی تفاوت داشته باشد. این تفاوت دلایل مختلفی دارد. با توجه به اختلاف مزبور، مبلغ مالیات قابل پرداخت نیز طبق گزارشگری مالی شرکت متفاوت از محاسبات مربوط طبق قوانین مالیاتی خواهد شد. در نتیجه نرخ قانونی مالیات با نرخ موثر مالیاتی متفاوت خواهد شد.

با توجه به مطالب ارائه شده ما در این تحقیق به دنبال جواب به این سوال هستیم که آیا ساختار مالکیت و نرخ مالیات بر ساختار سرمایه شرکتها تاثیر دارد یا نه؟

۱-۳ اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

با توجه به ساختار بازار سرمایه ایران و این نکته که اکثر سرمایه گذاران در بورس را مالکان نهادی تشکیل می دهند بررسی عوامل متاثر از این نوع مالکیت در سالهای اخیر یکی از موضوعات مورد توجه محققان و استفاده کنندگان بوده است. و از طرفی ساختار سرمایه شرکتها نیز به دلیل اینکه عملکرد شرکتها را به طور مستقیم تحت تاثیر قرار می دهد نیز مورد توجه قرار گرفته است. مالکان نهادی با نفوذی که در شرکت دارند می توانند مدیریت را کنترل و باعث کاهش هزینه نمایندگی شوند. در این میان نرخ مالیات نیز از عوامل موثر می باشد. مدیران همواره می خواهند که شرکت را سود آور نشان داده پس از این طریق نرخ مالیات نیز بالا رفته و به شرکت ضربه وارد می کند

۱-۴ پرسش های پژوهش

با توجه به مطالب ارائه شده در این تحقیق به دنبال یافتن پاسخ به سوالات زیر می باشیم :

۱- رابطه بین ساختار مالکیت و ساختار سرمایه چگونه می باشد؟

۲- رابطه بین نرخ موثر مالیات و ساختار سرمایه چگونه می باشد؟

۱-۵ اهداف پژوهش

۱-۵-۱ اهداف علمی پژوهش

با توجه به مطالب اشاره شده در بخش های قبل یکی در پژوهش حاضر سعی بر این است که تاثیر مالکیت نهادی و نرخ مالیات بر ساختار سرمایه مورد بررسی قرار دهیم لذا اهداف علمی به شرح زیر ارائه می شود :

۱. تبیین رابطه بین ساختار مالکیت و ساختار سرمایه

۲. تبیین رابطه بین نرخ مالیات و ساختار سرمایه

۱-۵-۲ اهداف کاربردی پژوهش:

از آنجا که نتایج این تحقیق می تواند مورد استفاده شرکت ها و صنایع مورد بررسی، تحلیل گران مالی، مراجع قانون گذار و سرمایه گذاران قرار گیرد این تحقیق از نظر هدف کاربردی است. با استفاده از نتایج این تحقیق بورس اوراق بهادار می تواند در بررسی بیشتر ساختار مالکیت و نرخ مالیات و تاثیر این عوامل بر ساختار سرمایه شرکتها شرکت های فعال در بورس مورد استفاده قرار دهند. همچنین سرمایه گذاران و تحلیل گران می توانند از نتایج این تحقیق در بررسی تاثیر ساختار سرمایه و مالکیت و وضعیت شرکت در جهت سرمایه گذاری، یا فروش سهام و استفاده کنند. در نهایت برای دانشگاهیان و دانشجویان نتایج این تحقیق می توانند در بسط مبانی نظری این موضوع کمک کند.

۱-۶ تبیین فرضیه های پژوهش

با توجه به اهداف تحقیق، فرضیه های زیر مطرح می گردد تا اطلاعات بر مبنای آنها جمع آوری و سپس نسبت به آزمون فرضیه ها اقدام گردد.

* فرضیه اصلی ۱ : بین ساختار مالکیت و ساختار سرمایه رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه های فرعی متنج از فرضیه اصلی ۱ :

فرضیه فرعی ۱ - ۱ بین درصد مالکیت نهادی و نسبت بدھی به دارایی رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۲ - ۱ بین مالکیت دولتی و نسبت بدھی به دارایی رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۳ - ۱ بین مالکیت شرکتی و نسبت بدھی به دارایی رابطه معنی داری وجود دارد.